

GreenStars
YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY

**KULLANIM
KILAVUZU**

Sürdürülebilirlik ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

Birleşmiş Milletler (BM) 2015 yılında bir araya gelerek gelecek 15 yıl içinde aşırı yoksulluğu sona erdirmek, eşitsizlik ve adaletsizlikler ile mücadele etmek ve iklim değişikliğini düzeltmek üzere sürdürülebilir kalkınma için 17 küresel amaç üzerinde uzlaşmıştır. 2016 yılından itibaren yürürlüğe giren 17 sürdürülebilir kalkınma amacı (SKA) altında oluşturulan 169 hedef ve 247 gösterge ile ülkelerin yoksulluğun azaltılması, demokratik yönetim ve barışı yapılandırma, iklim değişikliği ve afet riski ve ekonomik eşitsizliği içeren temel alanlara yönelik ulusal stratejilerini belirlemesi ve bu stratejilere kamu, özel sektör, sivil toplum ve vatandaşların katılımının sağlanması beklenmektedir. Tüm dünyada sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliğin temini için ülkeler arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi, ekonomik büyümenin ve istihdamın güçlendirilmesi, şehirler ve yerleşim alanlarının iyileştirilmesi, sanayileşmenin sağlanması, su alanları ve ekosistemlerin korunması, enerjinin daha sürdürülebilir biçimde üretilmesi ve tüketilmesi, iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi, sürdürülebilir üretim ve tüketimin geliştirilmesi ve insan haklarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

YOKSULLUĞA
SON

AÇLIĞA
SON

SAĞLIK VE KALİTELİ
YAŞAM

NİTELİKLİ
EĞİTİM

TOPLUMSAL
CİNSİYET EŞİTLİĞİ

TEMİZ SU VE
SANİTASYON

ERİŞİLEBİLİR VE
TEMİZ ENERJİ

İNSANA YAKIŞIR
İŞ VE EKONOMİK BÜYÜME

SANAYİ, YENİLİKÇİLİK
VE ALTYAPI

EŞİTSİZLİKLERİN
AZALTILMASI

SÜRDÜRÜLEBİLİR
ŞEHİRLER VE
TOPLULUKLAR

SORUMLU ÜRETİM
VE TÜKETİM

İKLİM
EYLEMİ

SUDAKİ
YAŞAM

KARASAL
YAŞAM

BARİŞ, ADALET
VE GÜÇLÜ
KURUMLAR

AMAÇLAR İÇİN
ORTAKLIKLAR

Çevresel Aksiyon:

PARİS İKLİM ANLAŞMASI

Sürdürülebilir çevresel kalkınmanın temini için 1992 yılında imzalanan ve 1994 yılında yürürlüğe giren Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin uygulamasını geliştirmek üzere 5 Ekim 2016 tarihinde Paris Anlaşması imzalanmıştır. Anlaşma küresel ortalama sıcaklık artışının sanayileşme öncesi döneme göre 2°C altında tutulması; ilave olarak ise bu artışın 1,5°C'nin altında tutulmasına yönelik küresel çabaların sürdürülmesini hedeflemektedir. Bu hedefe ulaşmak için küresel sera gazı emisyonlarının %55'ini oluşturan en az 55 taraf anlaşmayı onaylamış ve anlaşma 4 Kasım 2016 itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Anlaşmanın temel noktaları arasında

- İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı uyum kabiliyetinin ve iklim direncinin artırılması;
- **Düşük sera gazı emisyonlu kalkınmanın temin edilmesi**
- **Hedefler gerçekleştirilirken, gıda üretiminin zarar görmemesi**
- **Düşük emisyonlu ve iklim dirençli kalkınma yolunda finans akışının istikrarlı hale getirilmesi yer almaktadır.**

Ekonomik Aksiyon:

YEŞİL MUTABAKAT

Küresel sürdürülebilir amaç ve hedeflerin çevresel boyutlarını oluşturan sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine direnç ve uyumun sağlanmasının yanı sıra sürdürülebilir ekonomik büyümenin ve uluslararası ticaretin sağlık, göç, güvenlik gibi diğer küresel sorunların üstesinden gelinerek sağlanması gerekmektedir. Ekonomik büyümeyi iklim gündemini göz önünde tutarak gerçekleştirmek ve yatırımcılar ile işletmelerin küresel ısınmayı sınırlandıran bir senaryo ile uyumlu faaliyet göstermelerini sağlamak üzere Avrupa Birliği (AB), iklim değişikliği ile mücadeleyi ekonomi ve ticaret politikalarının içerisinde almış 11 Aralık 2019 tarihinde Avrupa Yeşil Mutabakatı'nı açıklamıştır.

Mutabakat Avrupa'nın 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymakta; yeni bir büyüme stratejisi ile sanayisinin çevresel dönüşümünü gerçekleştirerek tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendirmektedir. Avrupa Yeşil Mutabakatı enerji, ulaşım, sanayi, finans, inşaat, tarım dahil tüm sektörleri kapsayarak AB ekonomisine farklı bir ivme kazandırmasını ön görmektedir.

Mutabakatın başlıca temaları:

- **Temiz Enerji**
- **Sürdürülebilir Endüstri**
- **Binalar ve Renovasyon**
- **Tarladan Çatala Gıda Güvenliği**
- **Kirliliğin Önlenmesi**
- **Sürdürülebilir Hareketlilik**
- **Biyçeşitlilik**
- **Sürdürülebilir Finans**

AB komisyonu 14 Temmuz 2021 tarihinde 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını en az %55 oranında azaltmaya yönelik politikalar oluşturmak üzere bir dizi düzenlemelerden oluşan bir paketi kabul etmiştir (Fit for 55). Paket, AB'nin Yeşil Mutabakat'taki sosyal, ekonomik ve çevresel hedeflerini birbirine bağlayarak adalet, emisyon azaltımı ve rekabet gücü arasındaki dengeyi nasıl kurduğunu ve farklı politikaların birlikte nasıl çalıştığını göstermektedir.

Türkiye'nin, en yüksek hacimde ekonomik ve ticari ilişkilere sahip olduğu Avrupa Birliği'nin (AB), 2050 yılında iklim-nötr bir Avrupa hedefleyen Yeşil Mutabakat bildirisini yayınlamasının ardından başta uluslararası rekabetinin korunması olmak üzere ticaret ve sanayisini bu yeşil dönüşüm temelinde yeniden şekillendirmesi gerekmekte Yeşil Mutabakat'ın ön gördüğü hedeflere uyum sağlaması önem arz etmektedir.

ULUSAL UYUM

Ülkemizin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne sunduğu ve Paris Anlaşmasına imza attığı ulusal katkı beyanındaki temel başlıklar şunlardır:

- **Enerji**
- **Sanayi**
- **Ulaştırma**
- **Binalar ve Kentsel Dönüşüm**
- **Tarım**
- **Atık**
- **Yutak Alanlar**

Avrupa Yeşil Mutabakatı ile AB politikalarında öngörülen kapsamlı değişikliklerin hem aday ülke statüsü hem gümrük birliği ortağı olarak Türkiye'nin AB'ye ticari entegrasyonu üzerinde önemli etkileri bulunmaktadır. Diğer taraftan uluslararası ekonomi ve ticarete meydana gelen dönüşme uyum sağlayarak ülkemizin ihracata dayalı büyüme stratejisi ile küresel ekonomiyle sağladığı bütünleşmenin korunması amacıyla kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde sürdürülebilir, kaynak-etkin ve yeşil bir ekonomiye geçişin desteklenmesi gerekmektedir.

Özellikle son zamanlarda sayıları giderek artan yeşil dönüşüm yol haritalarını belirlemiş uluslararası firma ve yatırımcıların düşük

karbonlu yeşil ekonomiye geçiş ivme kazandırması AB başta olmak üzere üçüncü ülkelere ihracatında rekabetçiliğinin korunması ve güçlendirilmesi bakımından Türkiye ekonomisi ve sanayisinin yeşil dönüşümünün ivedilikle gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir.

Kapsayıcı ve sürdürülebilir bir büyümenin tesis edilmesi, ülkemizin küresel değer zincirlerine entegrasyonunun geliştirilmesi ve uluslararası yatırımlardan alacağı payın artırılması için Yeşil Mutabakat'ta hedeflenen politika değişikliklerin, ülkemiz dış ticareti ile bağlantılı bir şekilde sanayi, tarım, enerji ve ulaştırma politikaları üzerindeki etkilerinin bütünsel olarak ele alınarak değerlendirilmesi, politikalar arasındaki uyumun sağlanmasının ardından sektörlerdeki eylemlerin belirlenerek aksiyona geçilmesi planlanmıştır. Ticaret Bakanlığı'nın diğer ilgili Bakanlıklar ile birlikte hazırladığı "Yeşil Mutabakat Eylem Planı" 2021 yılında yayınlanmıştır.

Eylem planında Ülkemizin yukarıda belirtilen hedeflere ulaşabilmesi için politika ve projelerin geliştirilmesi ve uygulanması, gerekli finansmanın tedariki ve ayrıca ilgili konularda denetimin sağlanması amacıyla merkezi ve yerel kamu kurumlarına, özel sektör kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve üniversitelere ayrı ayrı sorumluluklar düştüğü ifade edilmektedir.

Bunun yanı sıra Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi tarafından yayınlanan Türkiye Uluslararası Doğrudan Yatırım Stratejisinde (2021-2023), ülkemizin üretim ve ihracat odaklı uluslararası doğrudan yatırımlarda rekabetçiliğini koruması ve güçlendirmesi için iş ortamını ve düzenleyici çerçeve tedarikçi altyapısını özellikle yeşil ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma bağlamıyla Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ve Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyumlu hale getirmesinin kritik önem taşıdığı belirtilerek; bu alanda çalışmaların gerçekleştirilmesinin önemine yer verilmektedir.

Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile ortaklaşa hazırladığı "Yeni Ekonomi Programı (2021-2023)"nda sürdürülebilir büyüme ve katma değerli ürünlerin üretim ve ihracatına odaklanma yer almakta "Türkiye-AB Gümrük Birliği kapsamında AB'ye ihracatımızda Avrupa Yeşil Mutabakatı'na adaptasyon sağlanması amacıyla kamu, özel sektör, STK'lar ve üniversitelerin koordine edilerek, AB ile diyalog içerisinde gerekli çalışmaların ve hazırlıkların yapılacağı" ifade edilmektedir.

GreenStars

YILDIZ TECHNICAL UNIVERSITY

Ülkemizin sosyal, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirliğin temini için ortaya konulan 17 SKA, Paris Anlaşması ve Yeşil Mutabakat ile uyumlu bir şekilde oluşturulan uyum politikaları ve hedeflerine ulaşabilmesi bakımından merkezi ve yerel kamu kurumları, özel sektör kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi farklı sektörlerdeki tüm kurumların kendilerine düşen sorumluluklarını yerine getirilebilmesi için ortak politika ve projelerin geliştirilmesi ve uygulanması, gerekli finansmanın tedariki ve ayrıca ilgili konularda denetimin sağlanması gerekmektedir.

Kurumların vizyon ve stratejilerini, “Çevresel, Ekonomik ve Sosyal” boyutlarda sürdürülebilirliği sağlayarak şekillendirmesi; iş süreçlerini ve yürüttükleri faaliyetleri ulusal ve uluslararası standartlara ve hedeflere uygun şekilde yürütmesi ve bu süreçlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi amacıyla YTÜ tarafından “Greenstars Sürdürülebilirlik Modeli” geliştirilmiştir. Modele göre tüm sektörlerden kurumların 17 SKA bazında performans düzeylerinin değerlendirilmesi, uygulamaların global ölçekte en iyi örnek olaylarla karşılaştırılması ve başarıların objektif kıstaslar çerçevesinde belgelendirilebilmesi Yıldız Teknik Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmektedir. Üretim ve hizmet sektörü yanı sıra kamu, eğitim, yerleşim birimleri vb. sürdürülebilir kalkınmaya katkı sağlayabilecek tüm alanlarda sistematik, kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliğin değerlendirildiği, teşvik edildiği ve ödüllendirildiği bir belgelendirme programı olan YTU-Greenstars sertifikasyonu kurumların süreç ve faaliyetlerini sürdürülebilirlik çerçevesinde izlemek üzere objektif ölçütler sunmakta; belirlenen Anahtar Performans Göstergeler (APG) ile kurum performanslarını SKA’lar altında sınıflandırarak değerlendirmektedir. Kurumlara sürdürülebilirlik performanslarını kolay, erişilebilir ve hızlı bir şekilde değerlendirme imkânı sunan YTU-Greenstars sertifikasyonunun tüm süreci şu şekilde özetlenebilir:

YTÜ-GREENSTARS İŞ AKIŞ ŞEMASI

WEB SAYFASI

YTU Greenstars Sertifikası için gerekli tüm doküman ve belgeler tasarlanan web sayfasında yer almaktadır. Sertifika sürecinin başlaması için web sayfasında kurum adına kullanıcı hesabı oluşturulur. Kullanıcı hesabında işleyişin hızlı, etkin ve düzgün bir şekilde ilerlemesi için kurum yetkilisinin ve veri girişlerini yapacak personelin iletişim bilgileri eksiksiz girilmeli, olası değişiklikler durumunda bilgiler güncellenmelidir.

UYGUNLUK BEYANI

“YTÜ Greenstars Sürdürülebilirlik Modeli Uyum Beyanı” web sayfasından indirilerek kurumun en üst imza yetkilisi tarafından onaylanır. Böylelikle kurum vizyon ve stratejilerini “Greenstars Sürdürülebilirlik Modeli” ile sunulan yaklaşımla örtüştürerek iş süreçleri ve faaliyetlerinin, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına uyumlu şekilde gerçekleştireceğini beyan eder.

Onaylı uyum beyanı kurum adına oluşturulan kullanıcı hesabından sisteme yüklenir.

KATEGORİLER

Kurumların bir yıllık çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik performansları dört ana başlıkta toplanan anahtar performans göstergeleri ile takip edilmektedir. Kurum adına oluşturulan hesaba girilerek insan, ekonomi, çevre ve toplum kategorisinde toplam 191 soru ve veri girişi bulunmaktadır.

Kurum çalışanlarına ilişkin girdilerin temin edildiği insan başlığı kurumun insan kaynakları profiline sürdürülebilirlik perspektifinden ışık tutmakta olup 63 soru ve veriden oluşmaktadır. Ekonomi kısmında ise 66 soru ve veri talebi kurumun ekonomik yapısı analiz edilmekte sürdürülebilir üretime, ar-ge'ye ve finansa katkısı ortaya konulmaktadır. Çevre kısmında ise kurumun gerek insana kaynağı gerekse ekonomik büyümesinin çevresel boyutları 46 soru ve veri girişi ile ortaya konulmaktadır. Kurumun faaliyet ve süreçlerinin sosyal boyutu ise 16 soru ve veriden oluşan toplum başlığında ele alınmaktadır. Sorulara cevap verilip gerekli veri girişi tamamlandıktan sonra mutlaka onay butonuna basılarak girişlerin kaydedilerek gönderilmesi gerekmektedir. Onay butonuna basılmaması halinde anket tamamlanmış ve gönderilmiş kabul edilmemektedir. Onay butonuna basıldıktan sonra ankette düzeltme, ekleme ve çıkarma yapılamamaktadır. Diğer taraftan ankete değişiklik, düzeltme ve ekleme yapılması onay butonuna basılmadığı sürece mümkün olup kaydet butonu ile yapılan değişiklikler anketi göndermeksizin kaydedilmesi mümkündür.

PUANLAMA VE DEĞERLENDİRME

Anahtar Performans Göstergelerinin (APG) birbiriyle tutarlı bir şekilde doldurulması puanlamanın ve sürdürülebilirlik performansının doğru bir şekilde ortaya konulması bakımından önemlidir. Sorular evet/hayır ve mevcut değil şeklinde üç formda skorlanmıştır. "Evet" şeklinde cevaplanan soruya kanıt doküman eklenmesi halinde tam puan olarak değerlendirilmektedir. "Evet" şeklinde cevaplanıp kanıt dokümanının bulunmaması ve/veya uygun bulunmaması durumunda tam puanın %50'si ve son olarak "hayır" şeklinde cevaplanan sorulardan puanlama alınmamaktadır.

Sorulardan elde edilen puanlar sistem tarafından otomatik olarak ilgili SKA için ağırlığına göre değerlendirilmekte ve kurumun sorulara verdiği cevaplar ve sağladığı veriler üzerinden SKA bazlı analizine imkan sağlamaktadır.

ANALİZ

Anahtar performans göstergelerinden oluşan anketin tamamlanması ve onaylanarak sistemde iletilmesinden sonra kurum kullanıcı profilinde SKA bazlı analiz sonucu yayınlanmaktadır. Kurum insan, ekonomi, çevre ve toplum olarak dört ana başlıkta toplanan tüm faaliyet ve süreçlerini SKA perspektifinden değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan kurumsal sürdürülebilirlik profilini tek bir sonuç olarak görüntüleyebilmektedir.

Bu analiz kurumun ana faaliyet alanlarının yanı sıra ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarda sürdürülebilirliğe katkı sağlayan kurum içi projeleri ile öne çıkan ilk 7 SKA'ya odaklanmasını sağlamaktadır. Böylelikle YTÜ Greenstars Sürdürülebilirlik Modeli kurumda öne çıkan bu SKA'lar için kurumsal ilerlemeyi ve gelişmeyi APG'ler bağlamında niceliksel ve niteliksel

olarak izlemelerini veya ölçmelerini ve nihai olarak ilerleme süreçlerini kanıt belgelerle birlikte takip edilmesine imkân sunmaktadır.

SERTİFİKA

Web sayfası üzerinde oluşturulan ankette bulunan sorulara verilen cevaplar, sunulan belgeler ve veriler YTÜ tarafından eğitilmiş ve yetkilendirilmiş kişi/kuruluşlar tarafından değerlendirilmektedir. Bu sayede, değerlendirme hizmetlerine ilişkin piyasada rekabet oluşturulması ve değerlendiricilerin aynı kalite standartlarına göre çalışmalarını tamamlamaları hedeflenmektedir.

Değerlendirme ve analizden sonra kurumun kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla çevresel, sosyal ve ekonomik sürdürülebilirliğinin belgelendirilmesi olan "YTÜ-Greenstars sertifika" oluşturularak dijital olarak kurum hesabına iletilir.

GEÇERLİLİK SÜRESİ VE YENİLEME

Sertifikanın geçerlilik süresi 1 takvim yılıdır. Her yılın ilk üç aylık döneminde sistem girişleri açılarak kurumun ilk başvuruya benzer şekilde güncel veri ve kanıtlar sunularak anketi yeniden cevaplaması beklenmektedir.

